

TOOLS

1. Folder

Een veilige start voor elke baby

Van bij het begin van de zwangerschap is het heel belangrijk dat baby's alle zorgen, liefde en veiligheid krijgen om goed op te groeien.

Is hierover grote bezorgdheid? Dan kan het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCI) worden ingeschakeld. In Limburg loopt momenteel een **proefproject: 'veilig en omringd opgroeien van in de buik'** dat een veilige start voor elke baby mogelijk wil maken. En dus ook voor jouw baby.

Er zijn mensen die bezorgd zijn om jou en je baby. Zij denken dat jouw baby

niet veilig genoeg is in de buik en/of na de geboorte. Bijvoorbeeld door drugs, geweld of iets anders. Misschien maak jij je ook zorgen?

Een veilige start voor de baby, dat willen jij en wij allemaal. Veilig in de buik, veilig tijdens de bevalling én veilig daarna. Dat is hard werken ... Maar je hoeft het niet alleen te doen. Samen met jou - en de belangrijke mensen om je heen - onderzoeken we wie wat kan of moet doen om je baby alle kansen te geven om veilig en omringd op te groeien.

Hoe werken we naar veiligheid?

Wat jij en je baby nodig hebben, staat centraal. We proberen samen met jou - en de mensen die voor jou belangrijk zijn - een plan uit te werken, op maat van jouw gezin, jouw baby, jij als ouder en jouw netwerk.

Wat houdt dit in?

- > Veilige mensen die om je heen staan en bereid zijn een rol te spelen in het plan.
- > De grootste zorgen en krachten van vroeger en nu zijn bekend bij deze mensen.
- > Je gaat samen met deze mensen en, indien nodig, professionele hulpverlening aan de slag om de veiligheid te blijven waarborgen, van de baby en jezelf.
- > Een veiligheidsplan vermeldt wat iedereen doet zodat het veilig blijft voor de baby.

> Als iedereen open is over de dingen die goed of net moeilijker gaan, weten we dat een veiligheidsplan kan werken.

Wat als er onvoldoende veiligheid is?

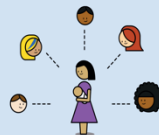
Als we niet goed kunnen samenwerken en/of de onveiligheid voor de baby is te groot, dan zijn we duidelijk over welke stappen er gezet zullen worden na de geboorte. Dat kan een doorverwijzing zijn naar het Parket. Het Parket kan dan de jeugdrechter inschakelen.

Wat is veiligheid?

Elk kind heeft recht op een goede start.

Tijdens de zwangerschap betekent dat:

- > geen geweld,
- > geen gebruik van alcohol, drugs, medicatie (tenzij volgens doktersvoorschrift),
- > zo min mogelijk stress,
- > ...

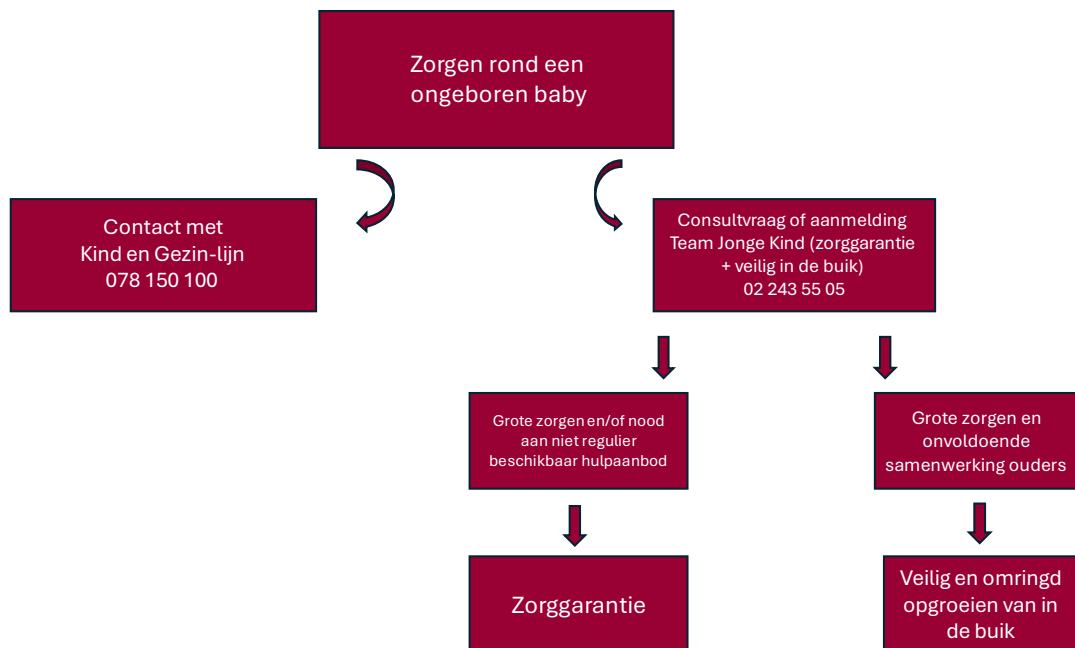
Als de baby geboren is, betekent het:

- > dat de baby omringd is door een volwassene die op elk moment - dag en nacht - gepast reageert op wat de baby nodig heeft. Dit is belangrijk voor de emotionele ontwikkeling en een goede hechting.
- > dat er geen drugs, alcohol of medicatie gebruikt wordt als je verantwoordelijk bent voor de baby,
- > dat er geen geweld is, in welke vorm ook, in de buurt van de baby,
- > dat er een veilige thuis is voor de baby met voldoende hygiëne en regelmaat,
- > ...

Download de folder hier:

2. Leidraad voor consult of aanmelding

Opgroeien

Hallo wereld, wie ziet mij?

3. Voorbeeldvragen

Voorbeeldvragen die gesteld worden wanneer men een aanmelding wilt doen bij TEAM JONGE KIND JEUGDHULP (ZORGGARANTIE EN/OF PROJECT 'VEILIG EN OMRINGD OPGROEIEN VAN IN DE BUIK')

Ongeboren kind + achternaam mama	(Vermoedelijke) geboortedatum (Vermoedelijke) geboorteplaats
Moeder	Naam, Voornaam Geboortedatum/plaats Adres Telefoonnummer Emailadres Partner Moeder
Vader	Naam, Voornaam Geboortedatum/plaats Adres Telefoonnummer Emailadres Partner Vader
Naam, leeftijd en verblijfplaats van siblings	
Gegevens Aanmelder	Voorziening/dienst Contactpersoon Email adres Telefoonnummer Info m.b.t. bereikbaarheid

ZORGEN over het (ongeboren) kind

- Wie maakt zich zorgen over dit ongeboren kind?
- Over welk gedrag van de ouder(s) en/of waarover maakt men zich zorgen (gedrag – ernst – frequentie)?
- Wat is de mogelijke impact hiervan op het ongeboren kind? Zijn er nu al signalen bij het ongeboren kind die verontrustend zijn?
- Wat maakt het moeilijk om de verandering te bekomen (= complicerende factoren)? Wat zijn de dingen in het leven van het gezin die het nu en/of in de toekomst moeilijker maken om met de zorgen/de verontrusting om te gaan? (bijvoorbeeld: huisvesting, financiën, verstandelijke beperking, verlies in omgeving, nog iemand onder toezicht, verblijfsvergunning,...)

KRACHTEN in het leven van de aanstaande ouder

- Wie van het eigen netwerk (familie, vrienden, buren, ...) is betrokken? Op welke manier en hoe vaak staan zij in contact met de ouder(s)?
- Wat loopt er goed (hoe klein ook)? Op welke levensdomeinen zijn er krachten aanwezig?
- Is mama al bezig met het kindje in de buik, past ze haar levensstijl aan,... Hoe merk je dit?

HULPVERLENINGSGESCHIEDENIS

- Welke hulpverlening is er in het verleden geweest?
- Welke hulp is momenteel betrokken/actief? Welke zaken helpen in de samenwerking? Wat maakt samenwerken soms moeilijk?
- Welke hulp acht jij noodzakelijk op dit moment? Werd dit hulpaanbod besproken met ouder(s)? Is dit hulpaanbod regulier beschikbaar?

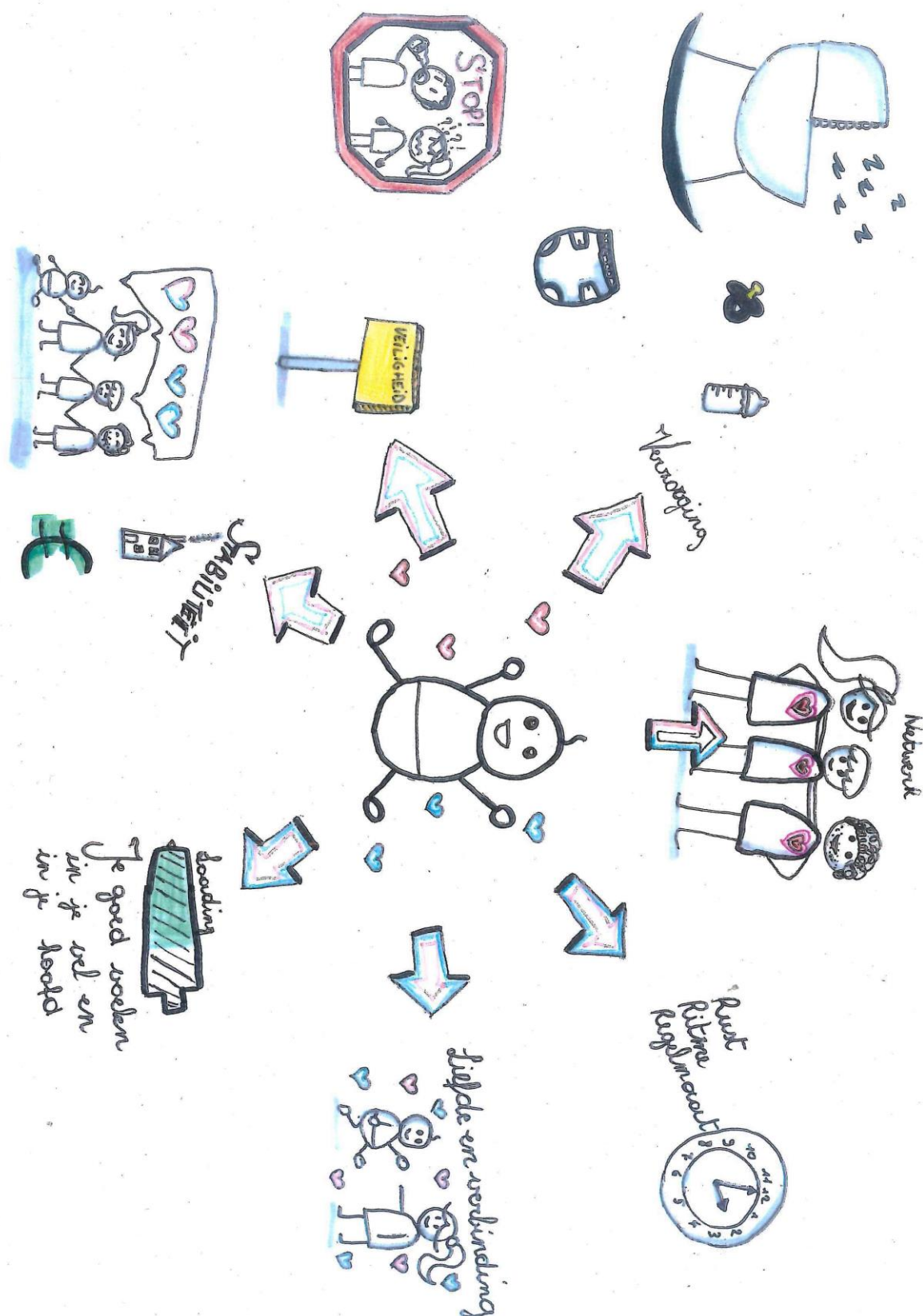
REDEN van BIJSCHAKELEN

- Wat hoop je dat de betrokkenheid van Zorggarantie of het team Veilig in de buik kan doen? Wat hoop je dat er hierdoor verandert voor het kind/gezin?
- Heb je er voldoende vertrouwen in dat de ouder(s) zelf, met behulp van hun netwerk en de nodige professionele hulpverlening, binnen de drie maanden tot verandering kunnen komen? Zo niet, schat je in dat de tussenkomst van een OCJ nodig is, en waarom?
- Op de schaalvraag 'Hoe gerust ben jij dat deze ouder(s) kan instaan voor de zorg, veiligheid en opvoeding van dit (ongeboren) kind?', waarbij 10 is met een minimum aan ondersteuning gaat dat zeker lukken en 0 is mijn team en ik vinden dat dit onder geen enkele omstandigheid naar huis kan bij de geboorte. Welk cijfer zou jij dan vandaag geven? Wat zit er in je cijfer en wat zou er anders zijn om 1 cijfer hoger te kunnen scoren? 0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

INFORMEREN OUDER(S)

De ouder(s) zijn geïnformeerd over de bijschakeling. Zij weten dat de info besproken wordt met medewerkers van Kind en Gezin, ACT en OSD.

4. Wat een baby nodig heeft

Verzorging

- Wat heeft een baby nodig? Welke spullen?
- Hoe verzorgd jij je baby in de buik?
- Lukt het om voor spullen te zorgen voor de baby?
- Heb je een plan als je moet bevallen?
- Wie brengt je naar het ziekenhuis?
- Lukt het om alle controle in het ziekenhuis na te komen?
- Heb je voldoende slaap/eten/rust/...?

Rust ritme en regelmaat

- Lukt het jou om voldoende rust te hebben?
- Wie/wat helpt jou om rust te vinden?
- Lukt het jou om afspraken te regelen en in te plannen?

Goed voelen in je vel

- Wat geeft je stress? Wat geeft je energie?
- Hoe kan jij je goed/beter voelen in je vel en in je hoofd?
- Wat weet je over stress en de baby in de buik?

Liefde en verbinding

- Wat zou je doen als je baby troost nodig heeft?
- Je baby kan nog niet vertellen wat hij/zij voelt. Hoe zou het hem/haar begrijpen?
- Wat weet je over "hechting"?
- Hoe zou je liefde geven aan je baby?
- Hoe leert je baby zich op z'n gemak voelen?
- Wat leerde je van je mama/papa/... dat je wil doorgeven aan je baby?

Veiligheid

- Als er ruzie is, lukt het dan om geen geweld te gebruiken?
- Wat was de ergste keer toen er ruzie was? Wat gebeurde er?
- Wanneer was de laatste keer ruzie?
- Wie is op de hoogte van de ruzies/het geweld?
- Wat weet je over geweld en de baby in de buik?

Netwerk

- Wie zijn belangrijke mensen in jouw leven?
- Door wie voel jij je gesteund?
- Wie vertrouwt je het meest? Wie het minst?
- Welke personen zullen er in het leven van je baby zijn?
- Wie zal op bezoek komen als je bevallen bent?
- Op wie kan je rekenen als het even moeilijk gaat?
- Wie mag je helpen met de baby?

Stabiliteit

- Is er voldoende geld om van te leven?
- Wanneer lukte het om niet te gebruiken? Wie/wat hielp?
- Wat weet je over middelengebruik en de baby in de buik?

5. Voorbeeldvragen voor mama

(situatieschets: zoon A (9 jaar) uit huis geplaatst, mama zwanger van nieuwe vriend)

Vragen in functie van de zorgen

- Als we zouden schetsen van de geboorte van zoon A tot nu, wat waren de moeilijkste momenten in zijn leven? Wat zou zoon A ons zeggen als we het hem zouden vragen, denk je?
- Wat waren voor jou de moeilijkste momenten in je leven? Was zoon A toen al geboren? Hoe zou je die tijd omschrijven?
- Waar is SDJ zo bezorgd om waardoor de JR contactverbod oplegde naar zoon A?
- Welke hulpverlening heb je in je leven al gehad en waar maakten zij zich bezorgd over?
- Als je terugkijkt naar je ex-partnerrelaties, hoe zou je die omschrijven?
- Wat zijn situaties die jou en papa als koppel stress bezorgen? Hoe ziet die stress eruit?
- In de aanmelding staat drugsgebruik: als je kijkt voor de periode dat je zwanger was, wanneer gebruikte je dan drugs? Welk effect had die drugs op jou?
- Je vertelde ons dat je zoon A van school hield, waarom lukte het jou niet om hem te brengen?
- Als je terugkijkt op de afgelopen jaren, waar ben jij dan het meest bezorgd over?

Vragen in functie van krachten

- Wat zijn de belangrijkste waarden die jij je kinderen wil meegeven? Van wie leerde je dit?
- Wat hielp jou om vol te houden in de meest moeilijke periode van je leven? Zijn die personen nog in jou leven?
- Als je naar papa kijkt en hoe hij zijn vaderrol opneemt, waar ben jij dan trots op? Wat zou hij over jou zeggen in de rol die jij als plusmama opneemt naar zijn kindjes?
- Welke hulpverlening heeft voor jou ooit goed gewerkt, wat deden ze dan?

Vragen in functie van veiligheid

- Je vertelde dat zoon A bij jou opgroeide. Vertel eens over de momenten dat het wat moeilijk ging in jouw leven, wat deed je om hem te troosten, voor hem te zorgen?
- Je zei ons dat jouw leven er 2 jaar geleden heel anders uitzag, wat was er anders? Hoe zou je er nu voor zorgen dat de baby niet in dezelfde situatie zou terechtkomen?
- Wat deed jij of belangrijke mensen rondom jou om ervoor de zorgen dat zoon A zich goed voelde in zijn vel?
- We weten dat een pasgeboren baby stress me zich meebrengt, hoe zorgde jij ervoor toen zoon A een baby was dat hij geen last had van stress?

Schaalvraag

Op een schaal van 0 tot 10, als je kijkt naar de meest moeilijke periode in het leven van zoon A dan is 0 : ik had het als mama zo lastig , hoe erg ik mijn best ook deed, dat de impact naar zoon A zo groot was dat ik hem uit het oog verloor, hij zich met momenten erg bang gevoeld heeft of overstuur raakte; 10: ik had het als mama zo lastig, maar de impact naar zoon A was zo klein dat hij zelfs nooit gezien of geweten heeft dat ik het lastig had.

6. Werken met cirkels

In de benaderingswijze 'Signs of Safety' ^{Turnell & Edwards, Signs of Safety, 1998} worden 'drie kolommen' gebruikt om alle informatie te ordenen en te analyseren:

Wat zijn de zorgen?	Wat gaat er goed?	Wat moet er gebeuren?
...	...	...

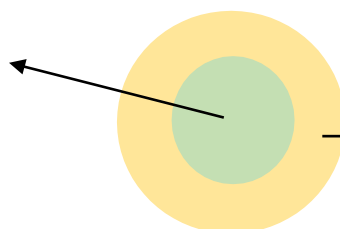
Bij VIB wordt de linker- en middelste kolom verbonden met de cirkeltechniek, ontwikkeld door

Coert Visser ^{Progressiegericht werken, de Cirkeltechniek, ontwikkeld door Coert Visser} :

Binnenste cirkel:

Wat gaat goed? Wat lukt?

Wat is op orde?

Buitenste cirkel:

Wat lukt nog niet? Wat zijn de
zorgen? Wat is nog niet op
orde?

Stappen in de cirkeltechniek bij VIB:

- **Introduceer de cirkel.** Bijvoorbeeld: *"Het is belangrijk dat het tijdens de zwangerschap goed gaat met jou, met jullie en ook goed gaat met de baby. Dat het veilig is voor jou en jullie. En voor de baby. Zullen we samen kijken wat de belangrijke dingen daarbij zijn?"*
- **Teken de twee cirkels.** Schrijf bij de binnenste cirkel "dit gaat goed" en bij de buitenste cirkel "dit gaat niet goed / dit weet ik niet". Schrijf het onderwerp boven aan de flap/A4. Bijvoorbeeld "Veilig zwanger".
- **Vraag de ouders eerst om punten te noemen** die belangrijk zijn bij het onderwerp. Schrijf deze op post-its, of laat de ouder dat zelf doen. Wat is belangrijk voor de moeder? Voor de vader? Wat voor de baby? Vraag door "en wat nog meer"?
- **Plakken.** Als je een aantal post-its hebt, vraag je aan de ouders: *"Waar wil je die plakken op de cirkels? Kies er eentje waarvan jij vindt dat het best goed gaat. Plak die in de binnenste cirkel. Welke zou nog meer in de binnenste cirkel kunnen? Etc. En welke moeten in de buitenste cirkel, omdat dat nog niet zo goed lukt?"*
- **Geef complimenten.** *"Je hebt al best veel genoemd wat belangrijk is voor de baby."* *"Ik zie dat er ook best veel kaartjes in de binnenste cirkel staan. Vraag niet "Waarom lukt dit niet?" of "Waarom doe je dit niet?" etc. Pas later gaan we vragen stellen hoe we van de buitenste cirkel naar de binnenste cirkel kunnen komen.*

- **Vul aan:** *"Ik heb ook nog een aantal kaartjes/onderwerpen met dingen die denk ik ook belangrijk zijn voor de baby/voor jou. Mag ik die noemen?"* Lees een kaartje/vraag voor. Vraag of de ouder dat onderwerp ook belangrijk vindt. Als de ouder dat niet belangrijk vindt, leg je uit waarom jij het wel belangrijk vindt en waarom dit toch een plek moet krijgen in de cirkels. Vraag aan de ouder waar dat kaartje moet: in de binnen- of buitencirkel? Neem een volgend kaartje/onderwerp etc. Gebruik de vragenlijst bij de cirkels als hulpmiddel, waar de items zijn uitgewerkt in vraagvorm. De vragenlijst is niet uitputtend. Blijf altijd zelf ook scherp en open kijken en vragen stellen.
- **Bespreek de opbrengst en stel vragen.** Bijvoorbeeld: *"Hoe is het voor jou om te zien wat er allemaal wel lukt, en wat nog niet?" "Ik zie dat jij vindt dat ... eigenlijk al best goed gaat. Als ik aan de verloskundige zou vragen of zij dat ook zo vindt, wat zou die dan zeggen?" "Snap je waarom ik dit kaartje/onderwerp belangrijk vind?" "Er staan best veel kaartjes in de buitenste cirkel. Misschien maken mensen in jouw omgeving zich daarom zorgen over jou/je baby?" "Ik zie dat jij ... (kaartje) in de binnenste cirkel hebt geplaatst, en dat jij vindt dat het best goed gaat. Nou weet ik dat de huisarts en de POP poli zich hier juist heel veel zorgen over maken. Blijkbaar zijn hier verschillende ideeën over. Daarom stel ik voor dat we het kaartje wat meer naar de buitenkant plaatsen."*
- **Meest trots?** Kijk samen naar alle plaatjes op de binnenste cirkel. Laat de ouder er een uitkiezen waar hij/zij het meest trots op is, dat dat al gelukt is. Noem zelf ook een onderwerp wat jij heel goed vindt dat dat moeder/vader al gelukt is.

Grootste zorg? Kijk samen naar de plaatjes op de buitenste cirkel. Vraag aan de ouder wat hij/zij het allerbelangrijkste vindt voor de baby/zichzelf. Welk kaartje moet als eerste van de buitenste naar de binnenste cirkel? Geef zelf aan wat jij het allerbelangrijkste vindt dat er moet veranderen. Welk kaartje/kaartjes moeten als eerste van de buitenste cirkel naar de binnenste cirkel? Dit is dus ook meteen je grootste zorg!

Aandachtspunten:

- Erken negatieve ervaringen zonder in detail te treden bv. begrafenis of traumatische gebeurtenis. Vraag wel naar wie er op die momenten was.
- Noteer geschatte leeftijden.
- Vraag naar mensen die mogelijk over het hoofd zijn gezien.
- “Als je meer zou willen weten over x of y, aan wie zou je dat dan best kunnen vragen?”

Na de Mapping:

- Laat deelnemers symbolen toevoegen aan mensen op de mapping, die speciaal zijn (♥) of waar ze nieuwsgierig naar zijn (✓). Maak een legende aan van de symbolen.
- Welke 5 dingen hebben jij en je baby nodig?
- Wie kan je hiermee helpen?
- Wie zou je meer willen betrekken in je leven nu of in de toekomst?
- Spreek af wat jullie verder met de mapping gaan doen.

Mobility Mapping - Ontdek jouw Levensverhaal

Voorbereiding:

-Het doel is in beeld brengen wie gedurende jouw hele leven betekenisvol is geweest, en van betekenis kan zijn in het leven van je baby.

-Zorg voor flappen of groot papier en stiften (minimaal 4 kleuren).

-Laat deelnemers zoveel mogelijk zelf schrijven en tekenen.

-Teken alleen mensen die belangrijk zijn geweest voor de ouder. Als er al lang geen contact meer geweest is, vraag of de ouder geïnteresseerd is om te weten hoe het met die persoon gaat.

-Gebruik tekeningen om het geheugen te activeren.

-Iedereen kan het beste staan tijdens de Mobility

Meer info:

Opgroeien.be
FamilySeeing.org

Bekijk de 'mobility mapping family finding video' op YouTube en de volledige video van Kevin Campbell op Vimeo (2 delen).

#kansrijkopgroeien
www.jeugdhulp.be

Mapping:

-Waar was de eerste **woonplek** die je je kunt herinneren? Hoe zag dat eruit? Kun je het voor mij tekenen? **Hoe oud** was je toen je daar woonde?

- **Wie leefde daar samen met jou?** Kun je dat voor mij tekenen? Wat is de naam van deze mensen? Hoe oud waren ze?

- Kun jij je **buren** herinneren? Kun je hun huizen tekenen? Wat waren hun namen? Kende je ze goed? Ging je er wel eens op bezoek/spelen/eten? Kwamen zij bij jou op bezoek?

- Kwam er soms **familie** daar in dat huis op bezoek? Naar welke mensen keek je uit dat die kwamen? Ging jij soms ook naar hun thuis? Wil je dat huis ook tekenen? Wie woonde daar nog?

- Kwamen er soms nog **andere mensen** op bezoek die jij leuk vond toen je in dat huis woonde?

- Wat deed je voor **leuke dingen** toen je daar woonde?

Mobility Mapping -

Veilig en omringd
opgroeien van in de
buik

Opgroeien

Jeugdhulp

- Naar welke **crèche/school** ging je? Wil je die school tekenen? Hoe ging je naar school? Welke juf/meester vond je het leukst? Wat was er zo leuk aan hem/haar? Wat was zijn/haar naam? Wie waren je vriendjes op die school? Wat is het **leukste** wat je met hem/haar gedaan hebt? Ben je ooit bij zijn/haar thuis geweest? Ken je de ouders? Wat is hun naam? Heb je ooit bij hun thuis gegeten/blijven logeren? Wanneer heb je hen voor het laatst gezien? Wat is het laatste nieuws dat je over hen hebt? Waar wonen zij nu?

- Had je een **hobby**? Wie was je trainer/leider/...? Met wie deed je die hobby samen?

- **Hoe oud was je toen je verhuisde?** Wil je dat huis tekenen? Wie woonde er toen nog in dat huis? ...

- ... **herhaal** de bovenstaande vragen tot de dag van vandaag.

- Is er **iemand anders** die belangrijk is geweest in jouw leven waar ik je niet naar gevraagd heb?

- Ga eens even je contacten in je telefoon/op FB na. Zijn er hiervan mensen die je hier graag nog zou bij op zetten?

Opgroeien

Hallo wereld, wie ziet mij?